

Kirjailija ja yhteiskunnallinen keskustelija Daniel Suhonen näkee tärkeäksi hälventää vasemmistoon, erityisesti sosiaalidemokraatteihin, pesiytyneitä pelkoja radikaalisuutta ja punaisuutta kohtaan.

Luokkareaktioita etsimässä

Teksti Arja Alho Kuva Eva Lindblad

RUOTSALAINEN AJATUSHAUTOMO Katalys haluaa elvyttää työväenliikkeen kannalta tärkeitä käsitteitä yhteiskunnan ymmärtämiseksi. Sen tehtävänä on julkaista uutta palkansaajien asemaan liittyvää tutkimustietoa sekä myös vaikuttaa tehtäviin poliittikalinjauksiin. Katalys haluaa tuoda yhteiskunnalliseen keskusteluun työväenliikkeen äänen, jonka arvot se jakaa, vaikka onkin puoluepoliittisesti sitoutumaton.

Katalysia johtaa **Daniel Suhonen**, joka on aiemmin toiminut muun muassa sosiaalidemokraattien julkaiseman *Tidenin* päätoimittajana. Lisäksi hän on kirjailija, joka on viimeksi kirjoittanut puheenjohtaja **Håkan Juholtin** eroon johtaneesta puolueen sisäisestä vaikenemisen ilmapiiristä. Suhosella on suomalaisjuuret, sillä hänen isänsä on suomalainen.

Suhosen johdolla Katalys on esimerkiksi käynnistänyt projektin nostaakseen luokan käsitteenä yhteiskunnallisen analyysin agendalle. Tämä Suhosen mukaan siksi, että Ruotsi on luokkayhteiskunta, jopa hyvin brutaali sellainen, vaikka sen uskottiin jääneen jo taakse. Havainnon tueksi Katalys on kerännyt valtavasti aineistoa. Luokkavaikutukset ovat erittäin vakavat niin ihmisten hyvinvoinnille kuin demokratiallekin. Tuloerojen railo on syvä.

– Työväenliike ja ylipäättään vasemmisto ei kykene toimimaan kunnolla poliittisessa ilmastossa, joka ei tunnista luokkakysymystä. Samoin, ellei sillä ole kykyä, halua tai välineitä analysoida luokkayhteiskuntaa. On siis puhuttava luokista, sanoo Suhonen.

Yhteiskunnan eliitti, myös vasemmiston oma, on kuitenkin kieltäytynyt puhumasta luokkayhteiskunnasta ja siihen johtaneesta kehityksestä sekä myös luokan käsitteestä viimeisten vuosikymmenten aikana. Sitä vastoin vasemmiston heikentyneestä asemasta on kirjoitettu paljon.

Kun valtavalle eriarvoistumiselle, varallisuuden uusjaolle ja yksityistämiselle ei anneta

luokkapohjaista käsitteistöä, joudutaan eräänlaiseen poliittiseen vankilaan. Rikkaan Ruotsin tapauksessa kasvava eriarvoisuus vie pohjaa pois enemmistön unelmalta paremmasta ja turvallisemmasta elämästä. Ellei tämä tosiasia saa poliittista ilmiänsä vasemmiston politiikassa, tyytymättömyys kanavoituu muilla tavoin.

Näin on nyt käynyt, sanoo Suhonen. Hänellä on aiheesta myös omaa kokemusta.

– Kasvoin 1980-luvulla työläisperheessä Västertorpin lähiössä Tukholmassa. Meille oli annettu lupaus, että voimme kaikki käydä yhtä hyviä kouluja, että täystyöllisyyteen tähtäävä politiikka antaa mahdollisuudet kaikille turvalliseen elämään, että asuntoja on tarjolla ja että turvaa ja hoivaa saa, kun niitä tarvitsee.

– Tämä oli kansankodin, hyvinvointivaltion, lupaus. Lupaus on purkautunut. Tilalla on valtava epävarmuus.

Katalysin ja Suhosen ohella Klass i Sverige -hanketta johtaa sosiologi **Göran Therborn**, joka on julkaissut aiheeseen liittyvän teoksen *Kadotettu kansankoti – kuinka pääoma kaappasi Ruotsin*. Teoksessa käydään läpi ruotsalaisen yhteiskunnan monisatavuotisia vaiheita säätyeroista kansankotiin sekä harvainvallan ja eriarvoisuuden paluuseen.

Uusi yläluokka on syntynyt Therbornin mukaan harjoitetun politiikan vuoksi. Poliittikka on muuttunut kansan edustamisen luottamustehtävästä uraksi ja se on sulautunut yhteen liike-elämän kanssa. Lisäksi julkisia palveluita on hoidettu kuin liikeyritystä ja tästä on maksettu palkkioita ja bonuksia. Kaiken huipuksi poliitikot ovat kätkeytyneet palkattujen mielipidemuodostajien parveen, jolla ei ole demokraattista mandaattia.

Katalysin luokka-hankeessa ei kuitenkaan ole kyse siitä, mitä oli ja mitä nyt on. Ennen muuta kyse on tulevaisuudesta ja siihen herättämisestä, että yhteiskuntakehitystä voidaan aina muuttaa. **Y**